

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра (циклова комісія) менеджменту

“ **ЗАТВЕРДЖУЮ**”

Ректор (перший проректор)

_____ Прушківський В.Г.

“ _____ ” _____ 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія та організація наукових досліджень

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 07 «Управління та адміністрування», 28 «Публічне управління та адміністрування»

спеціальністю 073 «Менеджмент»

спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

(шифр і назва спеціальності)

Економіко-гуманітарний інститут

Факультет економіки та управління

(назва інституту, факультету, відділення)

Робоча програма «Методологія та організація наукових досліджень» для студентів

(назва навчальної дисципліни)

за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування», 28 «Публічне управління та адміністрування» спеціальністю 073 «Менеджмент», 281 «Публічне управління та адміністрування»

» ____ » _____ 2018 року – 17 с.

Розробник: П.В. Гудзь, д.е.н., проф. кафедри менеджменту

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту

Протокол від “ 14 ” 03 _____ 2018 року № 7 _____

Завідувач кафедри менеджменту

_____ (Т.В. Пуліна)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ____ ” _____ 2018 року

Схвалено методичною комісією вищого навчального закладу за напрямом підготовки 07 «Управління та адміністрування», спеціальністю 073 «Менеджмент», 28 «Публічне управління та адміністрування», спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

(шифр, назва)

Протокол від “ 14 ” 03 _____ 2018 року № 7 _____

“ ____ ” _____ 2018 року Голова _____
(підпис)

(Корольков В.В.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 Управління та адміністрування»	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 073 «Менеджмент»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ - _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		10-й	12-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5,25 самостійної роботи студента – 10,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		28 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		62 год.	98 год.
		Індивідуальні завдання:	
		16 год.	16 год.
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 35% до 65%

для заочної форми навчання – 5% до 95%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сприяти оптимальній організації діяльності молодих дослідників – студентів, які навчаються за програмою освітньо-кваліфікаційного рівня магістра, для успішного проведення наукових досліджень та підготовки дипломної роботи магістра.

Завданням вивчення дисципліни є теоретична підготовка студентів з питань:

- науки як продуктивної сили;
- формування вченого як особистості та режиму його праці;
- організації наукового дослідження;
- інформаційної бази наукових досліджень;
- основних положень наукової методології;
- загальних методів наукових досліджень;
- спеціальних методів економічних досліджень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

-
- принципи збору інформаційного матеріалу;
- методологію і методи наукового пізнання;
- основні групи загальних методів досліджень;
- методи спостереження та збору даних;
- методи групування та аналізу.

вміти:

- здійснювати вибір теми дослідження, формулювати його мету та завдання;
- планувати наукове дослідження;
-

Ключові компетентності

вільно володіти термінологічним і понятійним апаратом дисципліни; поняття проблеми, теми та предмета наукових досліджень та вміння вибрати тему наукового дослідження

визначати роль і значення науки і наукових досліджень розвитку суспільства;

володіти знаннями нормативно-правових засад функціонування наукових закладів та розвитку науки в Україні;

здатність визначати сучасну класифікацію наук;

знати сутність та основні етапи організації досліджень; володіти основами проектного менеджменту і вміти оформляти запити на державне фінансування науково-дослідної роботи;

вільне володіння англійською мовою як мовою науки.

- застосовувати спеціальні методи досліджень: методи збору та узагальнення інформації, аналізу, прогнозування, моделювання, програмно-цільові, евристичні методи.

Фахові компетентності

організовувати роботу наукового підрозділу;
обирати методи і методики для виконання науково-дослідних тем;
здійснювати пошук необхідної інформації, включаючи і можливості електронних *on line* ресурсів;
здійснювати опрацювання та узагальнення інформації з наукових джерел;
організовувати та виконувати прикладні наукові дослідження з використанням стандартних методик;
обробляти результати проведених досліджень в тому числі на основі сучасних програмних продуктів та формулювати висновки і пропозиції;
застосовувати системний підхід в наукових дослідженнях;
працювати з літературними джерелами, даними офіційної державної статистики, звітними даними підприємств;
оформляти результати науково-дослідної роботи у відповідності з вимогами Держстандарту України для звіту або публікації.

Громадянські компетентності

Пп.7-8

8) здатність формувати та аргументовано відстоювати власну позицію, поважаючи відмінні думки/позиції, якщо вони не порушують прав та гідності інших осіб;

9) здатність критично аналізувати інформацію, розглядати питання з різних позицій, приймати обґрунтовані рішення;

Програмні результати навчання

1. Пояснювати методологічний апарат дослідження. Визначати взаємозв'язки між компонентами методологічного апарату (проблемою і темою, проблемою і об'єктом, темою і предметом, об'єктом і предметом, проблемою і цілями, проблемою, темою і гіпотезою, цілями, гіпотезою і завданнями, завданнями і етапами, етапами і методами дослідження). Описувати стан проблеми (об'єкту, предмета) дослідження, наявні протиріччя.

2. Уміти формувати результати наукового дослідження у формі тез наукових повідомлень з розкриттям змісту актуальності теми, мети, область досліджень - об'єкту, предмету і методів досліджень, викладення основних результатів, висновки та література, а також наукової статті – за вимогам МОНУ.

3. Вибір наукової конференції та апробація результатів дослідження.

4. Вибір наукового журналу чи збірки наукових праць та оприлюднення наукових результатів.

5. Готовність виконування посадові обов'язки молодшого наукового співробітника у наукових установах Національної академії наук чи у ВНЗ.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Організація наукових досліджень.

Тема 1. Наука як продуктивна сила

Предмет і сутність науки та її головна функція. Наука як динамічна система знань. Розвиток продуктивних сил і зростання обсягу наукових досліджень. Сучасна система наукових знань. Поглиблення інтеграції суспільних, природничих і технічних наук. Дисциплінарні та міждисциплінарні дослідження. Головна функція науки.

Класифікація наук. Три групи галузей знання – природничі та технічні, суспільні науки і наука про мислення. Взаємозв'язок між ними. Підходи до класифікації наук: методологічний, гносеологічний, логічний. Мета і завдання фундаментальних та прикладних наук.

Науково-технічний потенціал України. Розвиток науково-технічного потенціалу України в 90-х роках. Кадрове забезпечення наукової діяльності у 90-х роках. Територіальна концентрація наукового потенціалу України. Обсяги витрат на науку в розрахунку на одного дослідника в Україні та інших країнах світу.

Організація науково-дослідної роботи в Україні. Підготовка кадрів та їх зайнятість. Категорії наукових і науково-педагогічних працівників. Сектори науки, в яких виконуються наукові та науково-технічні роботи. Розвиток мережі закладів, що здійснюють підготовку наукових кадрів. Плинність кадрів у сфері науки.

Організаційно-функціональна трансформація науково-технічного потенціалу держави внаслідок реалізації спеціально розробленої системи заходів. Глобальне завдання науково-технічної діяльності в перспективі.

Міжнародна науково-технічна співпраця України. Міжнародні програми розвитку науково-технічної співпраці між Україною і Європейським Союзом.

Тема 2. Формування вченого як особистості та режим його праці

Виховання творчих здібностей. Головна форма виховання творчих здібностей. Наукове покликання. Зовнішні і внутрішні мотиви, що зумовлюють тягу людини до наукової діяльності.

Основні психологічні риси діяльності вчених. Працелюбність – запорука наукового успіху. Особливості розумової праці. Скептицизм як класична форма подолання на шляху до нових ідей. Значення особистої ініціативи у становленні особистості вченого. Критичне осмислення досягнень науки. Уявлення, фантазія та інтуїція у науковій творчості.

Тема 3. Організація наукового дослідження

Сутність та основні етапи організації досліджень. Явища і процеси економічного розвитку, їх пізнання. Етапи наукових досліджень. Реальний робочий план.

Вибір проблеми та вимоги до теми дослідження. Дослідницька робота як особливий вид діяльності. Етапи вибору проблеми (теми) та його основні вихідні документи. Вимоги, що ставляться до теми дослідження. Визначення мети і завдань наукового дослідження. Формулювання проблеми.

Розробка структури проблеми – конкретизація проблеми дослідження. Сутність та послідовність конкретизації. Вивчення історичного аспекту проблеми. Виявлення кола вихідних питань дослідження.

Основи методики планування наукового дослідження. Робочий план. План-проспект. Орієнтовна структура плану названої роботи. Календарний

план-графік та його форма. Схема змістовного обґрунтування теми наукового дослідження.

Застосування системного підходу в наукових дослідженнях. Три базових положення, на яких ґрунтується поняття «система». Принципи системного підходу в наукових дослідженнях: цілісність, всебічність, системоутворюючі відносини, субординація, динамічність, випереджальне відображення.

Правила оформлення результатів наукових досліджень.

Тема 4. Інформаційна база наукових досліджень

Роль інформації у наукових дослідженнях і класифікація наукових документів. Зв'язок дослідницької та інформаційної діяльності. Критерії визначення якості інформації в науковому дослідженні. Класифікація джерел наукових досліджень. Вихідні джерела наукової інформації. Вторинні (похідні) наукові документи.

Структура та призначення наукових документів. Сигнальна, релевантна, бібліографічна і нова (основна) інформація та їх змістова характеристика.

Принципи збору інформаційного матеріалу. Робота з літературними джерелами, даними офіційної державної статистики, звітними даними підприємств. Реферативні збірники та бібліографічні покажчики. Правила складання бібліографії.

Змістовий модуль 2. Методологія наукових досліджень.

Тема 5. Основні положення наукової методології

Місце теорії в наукових дослідженнях. Сутність теорії та її зв'язок з практикою. Підходи до визначення сутності теорії: гносеологічний, логічний, методологічний. Функція та основні складові теорії: ідеї, наукова ідея, гіпотеза, закон, закономірності, принцип, аксіома, теореми, категорії.

Методологія і методи наукового пізнання. Методологія у широкому і вузькому розумінні. Загальна методологія і часткова методологія. Принципи наукової методології: універсального взаємозв'язку, діалектичного протиріччя, єдності якісного і кількісного, діалектичного заперечення та відбиття.

Діалектичний підхід в економічних дослідженнях. Діалектика як цілісна система законів, принципів та категорій. Три групи законів: окремі, особливі та загальні. Загальнонаукові та спеціальні принципи, закони, категорії, методи.

Тема 6. Загальні методи наукових досліджень

Основні групи загальних методів. Емпіричні методи дослідження. Методи, які використовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях дослідження. Методи теоретичного дослідження.

Логічні закони та правила. Закон тотожності. Закон протиріччя. Закон виключеного третього. Закон достатньої підстави. Умовиводи: індуктивні, дедуктивні, зроблені за аналогією.

Правила аргументації. Вимоги до тези. Вимоги до аргументу. Спростування доказів.

Тема 7. Спеціальні методи економічних досліджень: методи збору та узагальнення інформації, аналізу, прогнозування.

Поняття «методика» і «робоча методика». Спеціальні методи: методи збору та узагальнення інформації, аналізу, прогнозування, моделювання, програмно-цільові, евристичні методи.

Методи спостереження та збору даних. Класифікація спостережень у наукових дослідженнях.

Методи вибіркового спостереження. Методи відбору інформації.

Методи групування. Завдання групування у наукових дослідженнях. Типологічні, структурні та аналітичні групування. Прості, складні, комбіновані та багатомірні групування.

Таблично-графічні методи. Класифікація таблиць. Вимоги до складання таблиць.

Графічний метод. Прогнозування подій і моделювання ситуації у вигляді графіків, діаграм, картограм, картодіаграм, логічних схем. Сутність образу графіка. Види графіків. Картограми та картодіаграми, графічні знаки.

Методи аналізу. Сутність і класифікаційні види економічного аналізу. Групи методів залежно від мети, глибини аналізу та об'єкта дослідження.

Методи інформаційно-логічного аналізу. Метод порівняння. Методи розрахунку відносних та середніх величин.

Методи детермінованого (функціонального) факторного аналізу. Балансовий метод. Індексний метод. Методи визначення тенденцій та показників динаміки. Методи визначення показників варіації. Метод функціонально-вартісного аналізу.

Методи стохастичного (кореляційного) факторного аналізу. Види функціональних або кореляційних зв'язків. Метод порівняння паралельних рядів.

Методи прогнозування. Види прогнозів залежно від вихідних позицій дослідження. Основні принципи прогнозування. Основні функції економічного прогнозування. Найбільш важливі методи прогнозування.

Тема 8. Спеціальні методи економічних досліджень: моделювання, програмно-цільові, евристичні методи

Методи моделювання. Види моделей: статичні та динамічні; аналітичні та алгоритмічні; математичні у складі детермінованих і стохастичних; моделі з програмним, оптимізаційним та імітаційним управлінням.

Програмно-цільовий метод. Принципи програмно-цільового підходу. Методи системного аналізу. Основні етапи розробки цільових комплексних програм.

Евристичні методи. Сутність і мета застосування евристичних методів. Метод експертних оцінок як основний евристичний метод. Різновиди експертних оцінок. Методи «мозкової атаки», «мозкового штурму», «Дельфі» та ін.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Організація наукових досліджень.												
Тема 1. Наука як продуктивна сила	12	2	1	-	2	7	12	1	-	-	2	9
Тема 2. Формування вченого як особистості та режим його праці	14	2	2	-	2	8	14	1	-	-	2	11
Тема 3. Організація наукового дослідження	18	6	2	-	2	8	18	2	2	-	2	12
Тема 4. Інформаційна база наукових досліджень	16	4	2	-	2	8	16	-	-	-	2	14
Разом за змістовим модулем 1	60	14	7	-	8	31	60	4	2	-	8	46

Модуль 2

Змістовий модуль 2. Методологія наукових досліджень.												
Тема 5. Основні положення наукової методології	12	2	1	-	2	7	12	-	-	-	2	10
Тема 6. Загальні методи наукових досліджень	14	2	2	-	2	8	14	-	-	-	2	12
Тема 7. Спеціальні методи економічних досліджень: методи збору та узагальнення інформації, аналізу, прогнозування.	18	6	2	-	2	8	18	-	-	-	2	16
Тема 8. Спеціальні методи економічних досліджень: моделювання, програмно-цільові, евристичні методи	16	4	2	-	2	8	16	-	-	-	2	14
Разом за змістовим модулем 2	60	14	7	-	8	31	60	-	-	-	8	52
Усього годин	120	28	14	-	16	62	120	4	2	-	16	98

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	-	-
---	---	---

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як продуктивна сила	1
2	Формування вченого як особистості та режим його праці	2
3	Організація наукового дослідження	2
4	Інформаційна база наукових досліджень	2
5	Основні положення наукової методології	1
6	Загальні методи наукових досліджень	2
7	Спеціальні методи економічних досліджень: методи збору та узагальнення інформації, аналізу, прогнозування.	2
8	Спеціальні методи економічних досліджень: моделювання, програмно-цільові, евристичні методи	2
...	Всього	14

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-	-

8. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. СРС є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи студента.

Метою СРС є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування у студентів самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації.

Основними формами СРС є такі:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до семінарських, практичних (лабораторних) занять та виконання домашніх завдань;
- систематика вивченого матеріалу курсу перед написанням модулів та підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;
- виконання індивідуальних завдань (написання рефератів, здійснення наукових досліджень з підготовкою доповіді на науковій студентській конференції та/або публікацією статті (тез доповіді) у науковому збірнику,

пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою курсу, підготовка та проведення студентом на практичному занятті міні-лекції, складання словника по курсу, розробка тематичного кросворду, написання реферату за заданою тематикою тощо).

Всі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які студенти мають виконувати обов'язково впродовж вивчення даної дисципліни. Вибіркові включають альтернативні завдання, серед яких студент на власний розсуд обирає конкретні завдання з тим, щоб набрати необхідну кількість балів.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1 Наука як продуктивна сила I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань: 1. Що таке наука, яким є її предмет? 2. Охарактеризуйте головну функцію науки. 3. Назвіть три групи галузей знань, які виділяють при класифікації наук. 4. У чому полягають особливості фундаментальних і прикладних наук? 5. Якими основними показниками характеризується розвиток науково-технічного потенціалу? 6. Дайте інтерпретацію картосхеми міжрегіонального розподілу наукових організацій в Україні. 7. Зробіть аналіз обсягу та динаміки витрат на науку – сукупних і в розрахунку на одного дослідника. 8. Хто належить до категорії наукових і науково-педагогічних працівників? 9. Охарактеризуйте динаміку зростання наукових і науково-педагогічних працівників у 90-х роках ХХ ст. 10. Реалізація яких заходів забезпечить організаційно-функціональну трансформацію науково-технічного потенціалу України? 11. Розкрийте економічну сутність та механізм дії науково-технічних зон. 12. Охарактеризуйте основні напрямки і форми міжнародної науково-технічної співпраці України. III. Вирішити тестове завдання.	7
2	Тема 2 Формування вченого як особистості та режим його праці I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань: 1. Якою є мотивація наукової праці? 2. Назвіть найбільш характерні психологічні риси особистості вчених. 3. Які вимоги до організації розумової праці вченого? 4. Наведіть приклади з творчого життя відомих вчених та їх вислови щодо успіху в науці. III. Вирішити тестове завдання.	8
3	Тема 3 Організація наукового дослідження I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань: 1. Назвіть основні етапи організації наукових досліджень. 2. Чим зумовлена необхідність дотримання послідовності етапів організації наукового дослідження? 3. Якою є послідовність роботи з вибору теми дослідження? 4. Назвіть основні вимоги до теми дослідження та її формулювання. 5. Охарактеризуйте необхідний ступінь конкретизації проблеми дослідження.	8

	6. Опишіть послідовність та схему розробки структури проблеми дослідження. 7. Назвіть основні складові форми календарного плану-графіка наукового дослідження. 8. Якими є загальновідомі правила обґрунтування теми наукового дослідження? 9. Визначте сутність і принципи реалізації системного підходу в дослідженні. III. Виконати завдання з написання обґрунтування обраної теми магістерської роботи.	
4	Тема 4 Інформаційна база наукових досліджень I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань: 1. Охарактеризуйте зв'язок дослідницької та інформаційної діяльності. 2. Як визначається якість інформації? 3. Які види інформації ви знаєте? 4. Назвіть джерела наукових досліджень. 5. Розкрийте сутність наукового документа та форми існування науки. 6. Які є види первинних наукових документів, що не публікуються? 7. Назвіть наукові документи, які належать до складу вторинних. 8. Охарактеризуйте релевантну, бібліографічну та нову (основну) інформацію, що міститься у документі III. Виконати завдання з оформлення бібліографічного списку.	8
5	Тема 5 Основні положення наукової методології I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань: 1. Охарактеризуйте сутність теорії та основні підходи до її визначення. 2. Назвіть етапи розробки теорії. 3. Яке значення має гіпотеза у процесі наукового дослідження? 4. Розкрийте відмінності загальної та часткової методології. 5. Якими є принципи діалектико-матеріалістичного світогляду? Розкрийте підґрунтя методології. 6. Охарактеризуйте сутність трьох основних груп законів наукового пізнання – окремих, особливих, загальних III. Виконати тестове завдання.	7
6	Тема 6 Загальні методи наукових досліджень I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань: 1. Охарактеризуйте три великі групи методів наукового пізнання. 2. Назвіть базові закони логіки. 3. Дайте класифікаційну характеристику умовиводів, що використовуються у наукових дослідженнях. 4. Розкрийте сутність та основні правила аргументації III. Виконати завдання з підготовки рецензії на автореферат дисертації.	8
7	Тема 7 Спеціальні методи економічних досліджень: методи збору та узагальнення інформації, аналізу, прогнозування I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань: 1. У чому полягає сутність методики та робочої методики досліджень? 2. Охарактеризуйте методи спостереження та збору даних. 3. Розкрийте сутність вибіркового спостереження та методи формування вибіркової сукупності. 4. Для чого застосовують методи групування? 5. Опишіть сутність табличного методу, дайте класифікацію таблиць. 6. Які графічні методи найбільш широко використовуються в економічних дослідженнях?	8

	7. Які завдання вирішують за допомогою методів економічного аналізу? 8. Назвіть спеціальні методи економічного аналізу. 9. Розкрийте сутність методу порівняння та основні види порівнянь. 10. Охарактеризуйте методи розрахунку відносних та середніх величин. 11. У чому полягає сутність та основне призначення балансового методу? 12. Розкрийте сутність та призначення індексного методу. 13. Які методи використовуються для визначення тенденцій та показників динаміки? 14. Охарактеризуйте методичні підходи до визначення показників варіації. 15. Назвіть особливості методу функціонально-вартісного аналізу. 16. Охарактеризуйте послідовність (етапність) проведення функціонально-вартісного аналізу. 17. У чому полягає сутність методів кореляційного аналізу? 18. Охарактеризуйте метод порівняння паралельних рядів у дослідженні кореляційної залежності. 19. Опишіть сутність прогнозування та методи його здійснення. 20. Розкрийте основні принципи та функції економічного прогнозування. 21. Назвіть найбільш широко застосовувані методи прогнозування. III. Вирішити тестове завдання.	
8	Тема 8 Спеціальні методи економічних досліджень: моделювання, програмно-цільові, евристичні методи I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань: 1. Роз'ясніть сутність моделювання та класифікаційні ознаки моделей. 2. Якими є принципи використання програмно-цільового методу? 3. Охарактеризуйте послідовність дій дослідника при розробці цільової комплексної програми. 4. У чому полягають особливості використання евристичних методів у наукових дослідженнях III. Виконати розрахункове завдання.	8
	Разом	62

9. Індивідуальні завдання

Для студентів денної форми навчання – написання тез доповіді на конференції, написання статті.

Для студентів заочної форми навчання – контрольна робота.

10. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;

- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

11. Методи контролю

Для студентів денної форми навчання: усне опитування на практичних заняттях, захист домашнього завдання, аудиторне розв'язання завдань, тестування.

Для студентів заочної форми навчання: захист контрольної роботи, розв'язання завдань, тестування.

До основних завдань контролю знань належать:

- оцінювання рівня засвоєння студентами програмного матеріалу дисципліни;
- інформування студентів про якість їх роботи над вивченням дисципліни;
- мотивація студентів до систематичної активної роботи протягом семестру;
- аналіз успішності та вплив викладача на процес самостійної роботи студентів і ефективність навчального процесу в цілому.

Контроль дозволяє вимірювати й оцінювати здобуті студентами у процесі навчання знання, уміння та навички, тому він відіграє важливу роль у забезпеченні належного рівня підготовки фахівців.

Під час вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» застосовується поточний модульний контроль знань студентів. Підсумкове (завершальне) оцінювання знань студентів з дисципліни здійснюється, згідно з встановленим у ЗНТУ порядком, за 100-бальною шкалою з урахуванням результатів поточного модульного контролю. При цьому загальна 100-бальна шкала оцінювання знань розподіляється так:

- оцінювання поточної успішності вивчення матеріалу дисципліни - 0-40 балів;
- оцінювання результатів виконання модульних завдань - 0-60 балів.

В процесі поточного контролю здійснюється перевірка запам'ятовування та розуміння програмного матеріалу набуття вміння і навичок конкретних розрахунків та обґрунтувань, опрацювання, публічного та письмового викладу (презентації) певних питань дисципліни.

Поточний контроль здійснюється в двох формах:

- контроль систематичності та активності роботи студентів протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- модульний (проміжний) контроль.

У разі невиконання завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом декана. Порядок такого контролю визначає викладач.

Об'єктом поточного контролю знань студентів є:

- відвідування лекційних та семінарських занять (10 балів);

- систематичність та активність роботи на семінарських і практичних заняттях (максимальна оцінка - 10 балів);
- виконання обов'язкового завдання для самостійного опрацювання (максимальна оцінка – 5 балів);
- виконання одного з вибірових завдань для самостійного опрацювання (максимальна оцінка – 5 балів);
- участь в студентських конференціях та олімпіадах (10 балів).

Контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру базується на оцінюванні активності та рівня знань студентів при обговоренні питань семінарських занять. Шкала оцінювання становить: 0; 5; 10 балів.

Критерії оцінювання: активність студентів в обговоренні питань семінарів вимірюється середнім значенням одержаних впродовж семестру оцінок:

- за середньої оцінки нижче 2,5 студент отримує 0 балів;
- за середньої оцінки в інтервалі 2,6 - 3,9 студент отримує 5 балів;
- за середньої оцінки вище 4,0 студент отримує 10 балів.

Результати поточного контролю знань студентів вносяться до заліково-екзаменаційної відомості.

Модульний контроль здійснюється у формі контрольних робіт за окремими частинами дисципліни (модулями).

Підсумкове оцінювання знань. Загальна підсумкова оцінка знань з дисципліни складається з суми балів за результати поточного та модульного контролю. До залікової екзаменаційної відомості заносяться сумарні результати в балах за 100-бальною шкалою, 4-х бальною національною шкалою та за шкалою ECTS.

Екзамен проводиться за наявності незадовільної оцінки підсумкового модуля або за вибором студента.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою.

Підсумковий контроль визначається як середня двох контролів за перший та другий модулі.

Розподіл балів, які отримують студенти при поточному оцінюванні знань (іспит)

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
25	25	25	25	25	25	25	25	

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	

85-89	B	добре	зараховано
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для студентів спеціальності 7.050201 «Менеджмент організацій» ОКП «Магістр» / Укл. : П. В. Гудзь – Запоріжжя : ЗНТУ, 2009. – 84 с.

2. Практичні заняття та методичні рекомендації з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для магістрантів спеціальності 8.050201 «Менеджмент організацій» / Укл. П. В. Гудзь. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2008. – 36 с.

3. Завдання до самостійної роботи та методичні матеріали до їх виконання з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для магістрантів спеціальності 8.050201 «Менеджмент організацій» / Укл. П. В. Гудзь. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2009. – 36 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Баскаков А. Я. Методология научного исследования [Текст] : Учеб. Пособие / А. Я. Баскаков, Н. В. Туленков. – К. : МАУП, 2002. – 216 с.

2. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень [Текст] : Підручник / М. Т. Білуха. – К. : АБУ, 2002. – 480 с.

3. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень [Текст] / М. Т. Білуха. – К. : Вища школа, 1997.

4. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень [Текст] : Навч. посіб. / О. В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2003. – 192 с.

5. Методы исследований и организация экспериментов [Текст] / под ред. проф. К. П. Власова. – Х. : Издательство «Гуманитарный центр», 2002. – 256 с.

6. Наринян А. Р. Основы научных исследований [Текст] : Учеб. Пособие / А. Р. Наринян, В. А. Поздеев – К. : Изд-во Европ. ун-та, 2002. – 110 с.

7. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень [Текст] / В. І. Романчиков. – К. : Віпол, 1997.

8. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень [Текст] / В. І. Романчиков, О. В. Третьяков, Ю. М. Гаврилюк. – Кременчук. : Вид. Центр ІЕНТ, 2002.

9. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень [Текст] : Підручник / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2007. – 317 с.

10. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності [Текст] : Підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко – 2-е вид., перероб і доп. – К. : Знання-Прес, 2002. – 295 с.

Додаткова література

11. Волков Ю. Г. Диссертация: Подготовка, защита, оформление [Текст] : Практическое пособие / Ю. Г. Волков ; Под ред. Н. И. Загузова. – М. : Гардарики, 2002. – 160 с.

12. Воротіна Л. І. Кандидатська дисертація: методика написання і захисту [Текст] : Посібник для аспірантів і здобувачів наукового ступеня / Л. І. Воротіна, В. Є. Воротін, С. О. Гуткевич. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – 76 с.

13. Де і як публікувати результати дисертаційних досліджень. Збірник нормативних документів з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації [Текст]. – К. : Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», 2000. – 64 с.

14. Диссертация: методика написания. Правила оформления. Порядок защиты. Практическое пособие для докторантов, аспирантов и магистрантов [Текст]. – 2-е изд., доп. – М. : Ось-89, 2001. – 320 с.

15. Довідник офіційного опонента. Збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань експертизи дисертаційних досліджень [Текст] / Упорядник Ю. І. Цеков ; за ред. Р. В. Бойка. – К. : Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», видавництво «Толока», 2001. – 64 с.

16. Кузин Ф. А. Диссертация: Методика написания. Правила оформления. Порядок защиты. Практическое пособие для докторантов, аспирантов и магистрантов [Текст] / Ф. А. Кузин. – М. : Ось-89, 2001. – С. 95-101; 316-317.

17. Кузнецов И. Н. Диссертационные работы: Методика подготовки и оформления [Текст] : Учебно-методическое пособие / И. Н. Кузнецов ; Под общ. ред. Н. П. Иващенко. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2003. – 426 с.

18. Новиков А. М. Как работать над диссертацией [Текст] : Пособие для начинающего педагога-исследователя / А. М. Новиков. – 3-е изд. – М. : Издательство «Эгвес», 1999. – С. 50-52.

19. Пономаренко Л. А. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради [Текст] / Л. А. Пономаренко. – К. : Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», Видавництво «Толока», 2001. – 80 с.

20. Порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань [Текст]. – К. : Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», 2000. – 32 с.

21. Райзберг Б. А. Диссертация и ученая степень. Пособие для соискателей [Текст] / Б. А. Райзберг. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 400 с.

22. Сьомін С. В. Здобувачу наукового ступеня [Текст] : Метод. рекомендації / С. В. Сьомін. – К. : МАУП, 2002. – 184 с.

Періодичні видання

Періодичні видання:

1. Актуальні проблеми економіки. (журнал).
2. Бизнес (газета).
3. Бизнес. (газета).
4. Голос України (газета).
5. Економіка України. (журнал).
6. Економіст. (журнал).
7. Инвестиционная газета (газета).
8. Компаньйон (журнал).
9. Менеджмент і менеджер. (журнал).
10. Проблемы теории и практики управления. (журнал).
11. Управление компанией (журнал).
12. Урядовий кур'єр (газета).

Інформаційні ресурси

1. Ukrstat.org – публикация документов Государственной Службы Статистики Украины [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrstat.org/>.
2. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] / Держстат України. - Електронні данні. – Київ: Держстат України, 1998-2015. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Головне управління статистики у Запорізькій області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zp.ukrstat.gov.ua/>.
4. Офіційний веб-портал Верховної Ради України – Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon5.rada.gov.ua/laws>.